

AKTUALNO

EUROPSKI CENTAR ZA RADNIČKA PITANJA • BR. 1/2018.

SADRŽAJ

- **Luc Cortebeek na generalnoj skupštini EZA-e**

Luc Cortebeek, predsjednik upravnog odbora Međunarodne organizacije rada (ILO) osvrnuo se na generalnoj skupštini EZA-e u Kopenhagu na zadnjih 100 godina postojanja Međunarodne organizacije rada i pritom nam izložio svoje viđenje te organizacije za budućnost dvjestotog jubileja ILO-a Strana 2

- **Stajališta: Reforma francuskog Zakona o radu**

Joseph Thouvenel, potpredsjednik Confédération Française des Travailleurs Chrétiens (CFTC), iz vlastite osobne perspektive, ali i kao sindikalac, iznosi nam svoje stajalište o aktualnoj diskusiji u Francuskoj koja se vodi po pitanju izmjena Zakona o radu Strana 3

- **Europska alijansa za slobodnu nedjelju**

Hannes Kreller iz KAB-a Njemačke predstavlja nam Alijansu, ciljeve i aktualne aktivnosti na europskoj razini Strana 4

RIJEČ UREDNIKA

Drage čitateljice i čitatelji, dragi prijatelji i prijateljice EZA-e,

što mislite koliko iznosi europska dodana vrijednost za jednu šalicu kave? Zna li kojim slučajem visinu europskog „Cappuccino-indexa“? Vjerojatno ste se začudili zbog tako neobičnih pitanja! Kao što vjerojatno znate, Europska unija nalazi se usred diskusija koje se tiču višegodišnjeg financijskog okvira za budućnost. Jean-Claude Juncker nedavno je uputio apel zemljama članicama da uplate više financijskih sredstava kako bi se popunila rupa u budućem proračunu Europske unije koja je nastala zbog Brexita, s jedne strane, a s druge zbog povećanih troškova za nove zadaće na području obrane, migracije i klimatskih promje-

na : „It costs the European taxpayer one cup of coffee a day, that's all. And I think Europe is [worth] more than one cup of coffee a day.“ Koliko nam je vrijedna Europa koja je osnovana za obranu naših vrijednosti i za ostvarenje naših zajedničkih ciljeva? Koliko su nam vrijedni mir, sloboda, demokracija, pravna država, socijalno tržišno gospodarstvo, šanse za sve građane? Čini nam se da najviše smisla ima financirati proračunskim sredstvima EU-a projekte koji će samoj Europi dati najveću dodanu vrijednost. Obrazovne aktivnosti EZA-a direktna su investicija u građane Europe i socijalni dijalog, što jača socijalnu dimenziju u Europi i tako najbolje ispunjava spomenute kriterije. Naš je zadatak tijekom nekoliko narednih mjeseci da se na nacionalnoj i europskoj razini izborimo za dovoljno financijskih sredstava za financiranje socijalnijih projekata i aktivnosti.

PS: Prema „Cappuccino-index-u“ Politico-a trošak koji uplaćuju građani većine EU država po stanovniku za uplaćen iznos u proračun, čak je u prosjeku i manji od pola šalice kave.

Sigrid Schraml, generalna tajnica

Težišta obrazovnih aktivnosti u programu EZA-e za 2018.godinu

Teme kao što su „Novi radni odnosi: digitalizacija i sindikalne strategije“, „Raditi i živjeti u digitaliziranom svijetu“, „Europski stup socijalnih prava“ i „Kvaliteta rada“, tvore težište obrazovnog programa za 2018.godinu Europskog centra za radnička pitanja (EZA). Uz navedeno nastavljamo s radom na temi „Strategije europskih institucija“, a u fokusu nam je tema „jačanje kapaciteta“. Također nastavljamo poseban projekt za radničke organizacije iz zemalja zapadnog Balkana.

I dalje nastavljamo obrađivati teme kao što su „Integracija migranata i izbjeglica na

tržištu rada“, „Zapošljavanje mladih i inkluzivna tržišta rada“ te „Sigurnost i zaštita na radu na radnim mjestima: zdrava radna mjesta“.

Cjelokupan program obrazovnih aktivnosti EZA-e možete od danas pročitati na našoj [internetnoj stranici](#).

Početak naših aktivnosti je seminar u organizaciji CNV-a (Christelrijk Nationaal Vakverbond) na temu „Budućnost Europe – socijalna dimenzija“ koji je zakazan za 5. i 6. april 2018.godine u Utrechtu / Nizozemska. Victoria Zined ■

Stogodišnjica ILO-a – osvrt u prošlost. Dvjestogodišnjica ILO-a – pogled u budućnost

Govor Luca Cortebeecka, predsjednika upravnog odbora Međunarodne organizacije rada (ILO) na generalnoj skupštini Europskog centra za radnička pitanja (EZA) u Kopenhagenu, Danska, 2. decembra 2017.

Zelim Vam se svima najsrdačnije zahvaliti na pozivu. Živimo u užurbanim i teškim vremenima, a to se posebno osjeća u ILO-u. Vjerujem da vam je to svima ovdje posebno zanimljivo, jer je EZA prošle godine dobila promatački status u ILO-u. (...)

Zamolili ste me da se osvrnem na 100 godina naše prošlosti i da se usudim promišljati našu budućnost kad će se slaviti 200 godina ILO-a. (...)

Dopustite mi da na samom početku podsjetim na američkog predsjednika Franklina D. Roosevelta. Godine 1941. on je u Bijeloj kući održao govor na jednoj tripartitnoj konferenciji ILO-a. Tom se prilikom osvrnuo na same početke ILO-a u vrijeme kad je i sam tamo bio angažiran.

Kad je spomenuo godinu 1919., Roosevelt je rekao: „U to nam je vrijeme ILO bio poput sna. Tko bi se tada usudio pomisliti da će se vlade ujediniti u zajedničkim naporima da podignu razinu radnih standarda internacionalno? Još se nevjerojatnijom tada činila ideja da će oni kojih se to neposredno tiče – dakle zaposlenici/zaposlenice i poslodavci iz različitih zemalja imati pravo participacije te da će zajedno s vladama određivati standarde. (...)

Poslodavci nisu bili oduševljeni nastankom ILO-a. Ali neki od njih smatrali su da će nove tripartitne strukture omogućiti bolju suradnju sa sindikatima posebno kad bi obje strane smatrale da se država previše upliće svojim intervencijama. (...)

Čak ni svi sindikati nisu mislili da će im ILO donijeti bilo kakvu korist, a neki su u ILO-u vidjeli tijelo koje će nadilaziti klasne razlike i omogućiti suradnju. Tek netom prije Drugog svjetskog rata ostvarila se ideja da dvije strane budu za stolom kao pregovarači u kolektivnim pregovorima. (...)

Mnogo se toga promijenilo padom Berlinskog zida 1989. godine koji je značajno pridonio porastu globalizacije. (...) Model socijalne tržišne ekonomije biva sve više ugrožen. (...)

Financijska i dužnička kriza iz 2008. godine bila je velik izazov za ILO, a 2012. grupa poslodavaca je zaničkala objektivnost ekspertne skupine po pitanju provedbe sporazuma i preporuka koje se godišnje izrađuju za svaku zemlju. Uz to su poslodavci počeli sve više osporavati i pravo na štrajk. Bila je to prava kriza u ILO-u jer konstitutivni partner kao da je izgubio povjerenje u postojeći model.

Bio sam voditelj pregovaračke grupe sa strane zaposlenika i nakon dvije godine smo početkom 2015. uspjeli doći do dogovora i sporazuma s poslodavcima o nekim tumačenjima. (...)

Ali nećemo se sada baviti samo pogledom u prošlost i zadnjih 100 godina ILO-a. Vrijeme je da pogled bacimo i u budućnost. (...) Kao predsjednik upravnog vijeća ILO-a automatski sam član Globalne komisije za budućnost rada. (...) A ta diskusija o budućnosti rada događa se u doba kad mnoge sigurnosti nestaju. (...)

Oko 201 milijuna ljudi je nezaposleno, a stopa nepotpune zaposlenosti stalno raste. K tomu se sve više šire prekarni i neformalni oblici zapošljavanja. (...)

Globalizacija je bila pozitivan faktor u zemljama i regijama koje su je uspjele regulirati. Ali ipak je dominantna politika deregulacija, a ona je sa sobom donijela strašne posljedice.

Mislim da nas tek sada zahvaća šokantni val globalizacije i naša će društva platiti vrlo visoku cijenu za nju. A to će biti humus za „rad u budućnosti“. (...)

Budućnost rada kakvu želimo bila bi regulirana. Kad je riječ o budućnosti rada, ne postoji tek jedan izazov, nego njih sedam:

1. Nove tehnologije (...)
2. Nužnost postojanja radnih mjesta (...)
3. Migracije (...)
4. Skokovit porast „nenormiranih oblika rada“ (...)
5. Rastuća nejednakost (...)
6. Održiv razvoj (...)
7. Poduzeća (...)

ILO se mora uhvatiti u koštac s vrlo kompleksnim izazovima i pitamo se kako nam je to ostvariti. Pokušat ću ocrtati sedam mogućih pristupa:

1. Znanstveno istraživanje i konstantno proučavanje (...)
2. Radna mjesta: nezadovoljene potrebe velik su potencijal (...)
3. Plaće i socijalna zaštita (...)
4. Poboljšanje, nove perspektive u Zakonima o radu, ograničiti deregulaciju (...)
5. Poduzeća koja su usmjerena na održive investicije i razvoj (...)
6. Nužnost socijalne stabilnosti (...)

Poštovane dame i gospodo,

sedmo rješenje glasi: „Rad nije potrošna roba“. Međunarodna organizacija rada, ILO, osnovana je 1919. godine a slavni je moto glasio: „Svjetski mir može se trajno ostvariti jedino ako se gradi na socijalnoj pravdi.“ A godine 2017. zaposlenici i zaposlenice osjećaju da ih se više ne uvažava kao ljude.

Vrijeme je zato da se posvetimo budućnosti rada tako da se vratimo očekivanjima ljudi, zaposlenika i zaposlenica, da se vratimo realnoj ekonomiji i realnom društvu.. Zahvaljujem Vam!

Tekst cijelog govora nalazi se na [internetskoj stranici EZA-e](#).

Diskusija o reformi francuskog Zakona o radu – razmišljanja iz sindikalne perspektive

Čak i ako se nekima čini poželjnim pojednostaviti odredbe našeg Zakona o radu, ta jednostavnija rješenja neće uspjeti riješiti naše sadašnje poteškoće. U kontekstu postojanja zajedničkog unutarnjeg tržišta i uznapredovale globalizacije, sve više smo izloženi nesmiljenoj i nepoštenoj konkurenciji u poreznoj, ekološkoj i socijalnoj politici. Navest ću samo jedan primjer koji ima za cilj pojasniti situaciju.

Zamislite da ste dobili na lotu, a najviše vas zanimaju na primjer razna sredstva za čišćenje i želite izgraditi tvornicu za njihovu proizvodnju. Što biste učinili? Da li biste izgradili takvu tvornicu u Francuskoj ili u Bugarskoj? Ako biste se odlučili za gradnju tvornice u Francuskoj, morali biste uvažavati brojne standarde na području poreza, ekologije i socijalne politike, a ako biste se odlučili za gradnju u Bugarskoj, mnoge bi odredbe i obaveze bile znatno manje stroge iako je riječ o istom zajedničkom tržištu i konkurentnosti. Vi biste dakle bili u situaciji kao da igrate partiju šaha s pravilima koja se razlikuju od zemlje do zemlje, a pritom nam valja znati da je riječ o stotinama tisuća radnih mjesta koja su na kocki.

Promjene koje predlaže francuska vlada tiču se samo površnih aspekata ovakvih izazova koji se pritom prezentiraju u iskrivljenom svjetlu čisto materijalističkih pobuda koje su zavladaile svijetom rada. Najviše su nas šokirale predložene mjere koje se tiču ograničenja sume odštete za ozljede i povrede nastale na radu.

Juristički princip prema kojem sudac može nakon utvrđene štete sam odrediti razmjere štete te visinu odštete u skladu sa prouzročenom štetom nanijetoj žrtvi povrede, vrijedi za sve slučajeve osim kad je riječ o zaposlenicima.

Udruga sudaca je nakon takvog prijedloga promjena reagirala sa zajedničkom izjavom u kojoj stoji „da bi takva namjeravana promjena bila presedan kakav nikad nije postojao u francuskom pravosuđu i da predstavlja veliku povredu sudačke službe“. Vrlo nas uznemiruje i prijedlog promjene koja predstavlja proširenje pregovaračkog manevarskog prostora za poduzetnike. Prema toj promjeni poslodavac bi imao pravo ukinuti doprinose i prava dogovorena kolektivnim ugovorom, a koji se tiču na primjer početka školske godine, porođiljnog i staža provedenog u firmi. To smatramo nedopustivim jer smanjuje i ugrožava

va postojeće standarde i bio bi početak procesa koji bi značio pogoršanje situacije za sve zaposlenike i zaposlenice.

Kakva je to logika koja s jedne strane iskazuje čvrstu volju da se unutar Europe smanje nepravde u svijetu rada i prakse koje iskrivljuju pojam konkurentnosti, a istodobno se u našoj zemlji potiče upravo takav opasan proces promjena? Argument koji se koristi kao odgovor na takvo pitanje je blizina tržišta prema kojem poduzeće koje poznaje svoje kupce, vlastito tržište i njegove obaveze i perspektive koje iz njih proizlaze dopijeva u poziciju je da samo postavlja vlastita pravila. Na prvi pogled opravdanje zvuči kao zdravorazumno rješenje, ali u tekstovima predloženih promjena skriva se krajnji individualizam koji proždire naše društvo.

Iz perspektive CFTC-a smatramo da je dobra razina za regulaciju takvih pitanja pojedina branša. U svakoj branši poznajemo posebnosti, vanjske pritiske i mogućnosti unutar sektora. U interesu svake profesije treba u središtu stajati ideja poštene konkurencije koja je obilježena istim pravima i obavezama svih sudionika. Ako se u nekoj branši uvedu minimalne plaće i nadnice koje su iznad minimalnih postojećih standarda ili ako se omogući duže trajanje porođiljnog u branši, onda to vrijedi za sve sudionike u procesu u tom sektoru pa se konkurentna borba poduzeća iz te branše ne bi igrala koristeći karte nižih plaća i nadnica ili kraćeg porođiljnog dopusta.

Ako se dopusti malim poduzećima da ne moraju plaćati stavke i doprinose definirane kolektivnim ugovorima, postoje li onda ikakve garancije da neki naručitelj neće tražiti od svog podizvođača da ukine te doprinose kako bi snizio troškove proizvodnje? Mala poduzeća tada uopće ne bi imala izbora jer bi se ili morala prikloniti i izvršiti traženo ili izgubiti klijenta.

Unutar paketa predloženih zakonskih promjena ne slažemo se ni s prijedlogom promjene područja važenja unutar otkaza uvjetovanih poslovanjem poduzeća. Kad neko multinacionalno poduzeće želi smanjiti personal, tada po sadašnjim odredbama, vrijede kriteriji za procjenu financijskih poteškoća vezani uz lokaciju proizvodnje, to jest dotičnu zemlju. Prijedlog nove uredbe sadrži odredbe prema kojima su za procjenu presudni samo financijski rezultati u Francuskoj. Ali čovjek bi morao biti doista krajnje naivan da pov-

Joseph THOUVENEL

Oženjen, ima dvoje djece. Potpredsjednik je CFTC-a (*Confédération Française des Travailleurs Chrétiens* – Francuskog saveza kršćanskih zaposlenika i zaposlenica).

Joseph Thouvenel počeo je raditi u dobi od šesnaest i pol godina kao pomoćni radnik u vrtlarstvu. Vojsku je odslužio u 9. padobranskom odredu, a zatim je pet godina radio kao čistač.

Nakon toga zaposlio se kao kurir na blagajni burzovnog poduzeća, no ubrzo je postao voditelj za pregovaranje u jednoj aukcijskoj kući. Nakon tog posla preuzeo je odgovornost za kotiranje i dodjele u burzovnom poduzeću.

Bio je član nadzornih institucija za financijska tržišta u Francuskoj – Conseil des Bourses de Valeur (CBV, Savjeta za burzu vrijednosnica) te *Conseil des Marchés Financiers* (CMF, Savjeta za financijska tržišta) – i potom Komisije za sankcije u nadzornom tijelu financijskih tržišta AMF (*Autorité des Marchés Financiers*). Joseph Thouvenel je član Upravnog vijeća EZA-e (Europskog centra za radnička pitanja), član je Uprave Internacionalnog saveza sindikata (IGB), a istu funkciju ima i u Europskom savezu sindikata (EGB).

Član je također i francuskog Savjeta za ekonomiju, socijalna pitanja i ekologiju (*Conseil Economique Social et Environnemental*, CESE).

Radi također kao ispitivač unutar 53. saziva IHEDN-a (*Institut des hautes études de la défense nationale*, Visoka škola za obrambena pitanja).

U humanitarnom radu bio je aktivan u Francuskoj gdje je deset godina vodio brigu o beskućnicima i u inozemstvu unutar različitih humanitarnih misija u zaraćenim zemljama.

Autor je i sugovornik u emisijama na radiju i televiziji. Također je i autor knjige „Chroniques Chrétiennes Sociales et Sociétales“ (Kronike kršćanina – promišljanja o socijalnoj politici i društvenim pitanjima), koju je objavila izdavačka kuća TEQUI.

jeruje da poduzeća koja se uvijek umiju organizirati tako da plaćaju što manje poreza ne bi bila u stanju odigrati igru tako da knjigovodstveno tako opterete francuske filijale da steknu uvjete opravdanja za otkaze uvjetovanje poslovanjem poduzeća. Bojim se da su imperativi materijalističke ideologije ostvarili premoć nad važnim načelima kao što je poštovanje vrijednosti ljudskog rada, jer kao što kaže Socijalni nauk katoličke crkve, „rad ne smije biti poput neke obične robe tek bezličan element u organizaciji proizvodnje jer je čovjek mjerilo u dostojanstvu koje rad prima“.

Joseph Thouvenel

Potpredsjednik Francuskog saveza kršćanskih zaposlenika i zaposlenica (Confédération Française des Travailleurs Chrétiens)

Europski savez za slobodnu nedjelju

Već nekoliko godina u Europi pratimo trend fleksibilizacije radnog vremena. Konstantno se povećava rad u smjenama i vikendom. U mnogim trgovinama rad koji traje 24 sata postaje uhodanim pravilom. Zbog toga nedjelje i praznici postaju kao normalni radni dani, a ima već dosta ekonomskih branši koje se prema nedjeljama i praznicima ponašaju kao da je riječ o normalnim radnim danima. Takve pojave negativno utječu na živote sve većeg broja ljudi.

Zbog takvih trendova osnovan je Europski savez za slobodnu nedjelju 18. februara 2011. Savez je izgradio mrežu koja povezuje nacionalne i europske Saveze za neradnu nedjelju, a u njemu su europski sindikati, udruge poslodavaca i organizacije civilnog društva, crkve i religiozne udruge. U Europi više od 100 organizacija pruža podršku Europskom savezu za slobodnu nedjelju.

(www.europeansundayalliance.eu)

Europski savez za slobodnu nedjelju ima tri nadređena cilja:

- Pomaže zaštitu zdravlja i sigurnosti zaposlenika i podržava njihovo pravo na ograničavanje dnevnog trajanja rada, kao i njihovog prava na tjedni odmor kojim se u načelu podupire slobodna nedjelja.
- Savez upozorava na sve veći ekonomski pritisak koji podriva nacionalna zakonodavstva po pitanju radnih uvjeta.
- Savez zahtijeva od institucija Europske unije zaštitu nedjelje kao zajedničkog dana za odmor u zemljama Europske unije.

Nedjelja slobodna od rada i radno vrijeme koje uvažava ljudsko dostojanstvo od velike su vrijednosti svim građanima Europske unije. Svi partneri organizirani u Savezu za slobodnu nedjelju rade na tome da pravni propisi i radna praksa u svim zemljama Europske unije postanu takvi da nude

bolju zaštitu zdravlja i sigurnosti te podupiru ljudsko dostojanstvo. Također je važno da se omogući i bolja usklađenost poslovnog i obiteljskog života.

Za akciju koja to posebno ističe odabran je 3.mart. To je dan kada je 321.godine rimski car Konstantin I. naredio da „se dana kad se slavi Sunce (na.engleskom Sunday) sve gradske službe i svi ljudi koji stanuju u gradovima trebaju odmarati, a sve radionice zatvoriti“. To je datum koji je odabran za rođendan slobodne nedjelje. Zbog toga će nacionalni savezi 3.marta provesti akcije u spomen na međunarodni dan akcije za nedjelju slobodnu od rada.

Angažman europskih i nacionalnih Saveza za slobodnu nedjelju vrlo je raznolik. Nacionalni Savezi reagiraju na političke situacije u svojim zemljama tako što organiziraju oblikovanje javnog mišljenja putem suradnje s građanima. U tom se radu koriste političkim diskusijama, demonstracijama, parlamentarnim inicijativama, tumačenjima ustavnih sudova, znanstvenim istraživanjima o posljedicama po zdravlje te sindikalnim akcijama protiv rada nedjeljom.

Europski parlamentarci koji podupiru rad Saveza za slobodnu nedjelju više su se puta u Europskom parlamentu našli na konferencijama posvećenim radnom vremenu kako bi zajedno s ostalim parlamentarnim zastupnicima diskutirali o radu koji je dostojan čovjeka. U središtu diskusije na posljednjoj takvoj konferenciji o radnom vremenu raspravljalo se o posljedicama digitalizacije na radno vrijeme, osobito po pitanju rada nedjeljom, a važna tema o kojoj se raspravljalo bilo je i pitanje socijalnog osiguranja zaposlenika.

Europski savez za slobodnu nedjelju osnovao je k tomu i „Interest Group“, skupinu koja podržava tu temu na razini Europskog parlamenta. Pritom posebnu pažnju posvećuju pitanju posljedica koje rad nedjeljom ima na obitelji, zdravlje na poslu, ekonomske posljedice i socijalni angažman vezan uz volontiranje i sportske aktivnosti.

Na našem putu da zaštitimo nedjelju tako da postane dio Europske direktive o radnom vremenu uspjeli smo već ostvariti jedan uspjeh. Mišljenje Gospodarskog i socijalnog vijeća o boljem usklađivanju obitelji i posla nedavno je objavilo svoje

smjernice u kojima je posebno istaknuto da „se mora osigurati postojanje jednog zajedničkog dana odmora u tjednu“. Europski savez za slobodnu nedjelju nada se da će nakon ovakvog stajališta koje jednoznačno zagovara nedjelju doći do daljnjih političkih odluka u tom smjeru kako Europskog parlamenta tako i Europskog vijeća.

Partneri u Savezu za slobodnu nedjelju smatraju da je za konkurentnost potrebna inovacija. Za inovaciju je međutim potrebna kreativnost, a pretpostavka za kreativnost je zajedničko slobodno vrijeme. Zbog toga na pokret za slobodnu nedjelju ne treba gledati samo kao na pokret za zaštitu zaposlenika i njihovih obitelji nego i kao na doprinos budućem ekonomskom razvoju Europe.

Hannes Kreller, KAB Njemačke (Katolički radnički pokret Njemačke, reg. udruga) ■

IMPRESSUM

Izdavač

EZA

Europski centar za radnička pitanja

Johannes-Albers-Allee 2

53639 Königswinter

Tel. +49 - 22 23 - 29 98 - 0

Fax +49 - 22 23 - 29 98 - 22

E-mail adresa: eza@eza.org

www.eza.org

Redakcija

Sigrid Schraml (odg.), Matthias

Homey, Norbert Klein, Victoria

Znined, Esmeralda Van den Bosch

Dizajn i tisak

HellaDesign, Emmendingen

E-mail adresa: helladesign@web.de

Fotografije

EZA, CFTC

Izlazi

4 puta godišnje

*Publikaciju financijski
podupire Europska unija*